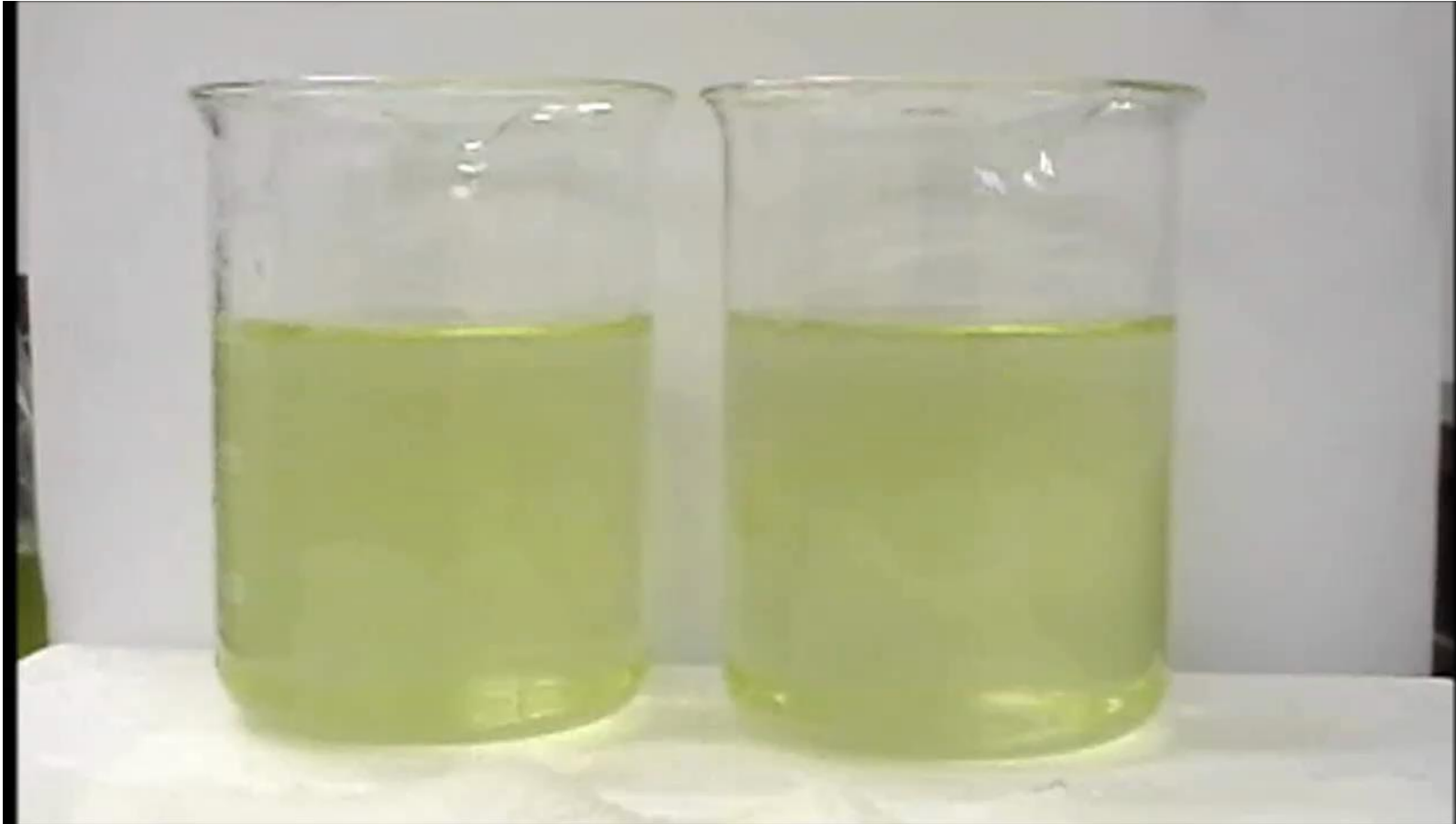




# Over leven in de Waddenzee

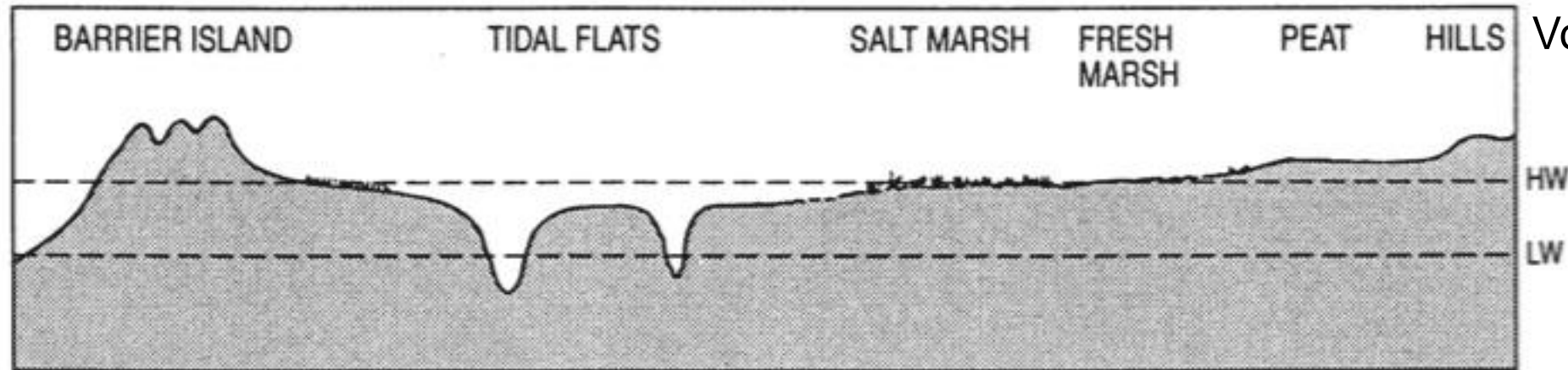
Mosselbanken en biodiversiteit in de Waddenzee; van wetenschappelijk onderzoek naar praktische toepassing in beheer en beleid

Leeuwarden, 16 april 2015

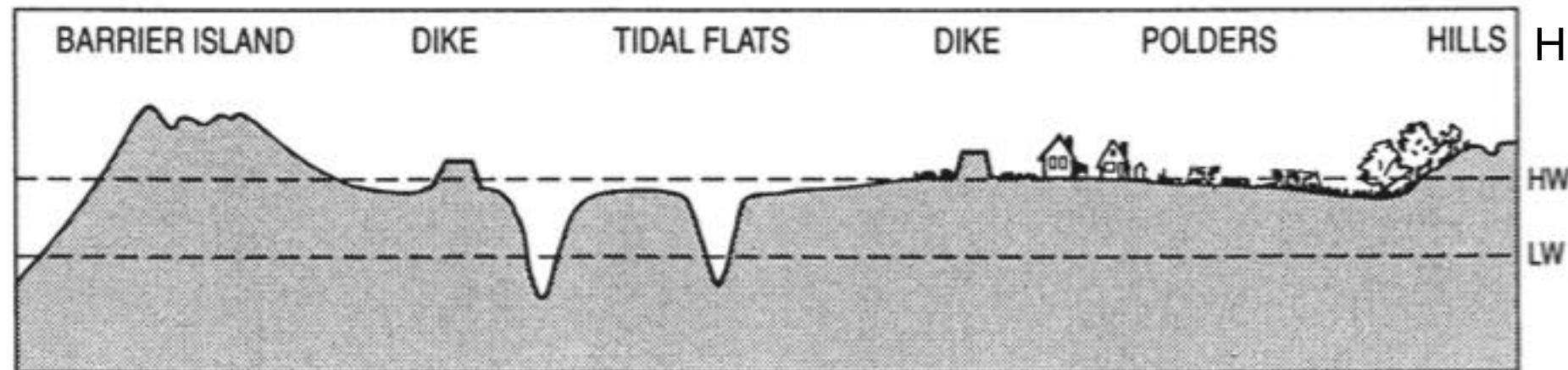


Graas van mosselen op fytoplankton (16x versneld)

## Veranderingen in landschap van de Waddenzee



Voor 1000 A.D.



Huidige situatie

## Veranderingen in soorten van de Waddenzee



Platte oester



Stekelrog



Grijze walvis



## Internationale beleidsdoelen Waddenzee\*

### Habitat- en Vogelrichtlijn (vertaald naar Natura 2000)

Behoud en herstel van **biodiversiteit** (typen natuur en soorten flora en fauna)

### Kaderrichtlijn Water

Beoordeling “**ecologische toestand**” op basis van 33 chemische stoffen, fysisch-chemische parameters en het voorkomen van soorten van vier biologische groepen (vissen, macrofauna, waterplanten en algen)



## Nationale beleidsdoelen Waddenzee\* voor 2030

- de **flora en fauna** zijn rijk, gevarieerd en in hoeveelheden aanwezig zoals die ook voor de periode van eutrofiëring aanwezig waren;
- de **waterkwaliteit** is zodanig dat flora en fauna zich optimaal kunnen ontwikkelen;
- de verstoring van de bodem is zodanig beperkt dat ongestoorde natuurlijke **mosselbanken** en **zeegrasvelden** gedijen. Het areaal aan mosselbanken met een natuurlijke dichtheid en het areaal aan zeegrasvelden is vergroot.

\* Investeringsplan Waddenfonds, dd 6/6/06, en de PKB Waddenzee

## De hoofddoelen van het Waddenfonds

- Het vergroten en versterken van de **natuur- en landschapswaarden** van het waddengebied;
- Het verminderen of wegnemen van **externe bedreigingen** van de natuurlijke rijkdom van de Waddenzee;
- Een **duurzame economische ontwikkeling** van het waddengebied, dan wel gericht zijn op een substantiële transitie naar een duurzame energiehuishouding ten aanzien van het waddengebied;
- Het ontwikkelen van een **duurzame kennishuishouding** ten aanzien van het waddengebied.

## Waddensleutels (2010-2015)

**Uitvoering** Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Rijksuniversiteit Groningen,  
Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ),  
Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO/KNAW)

**Financiering** Waddenfonds

## Mosselwad (2010-2015)

**Uitvoering** IMARES, Vereniging Kust en Zee, Sovon Vogelonderzoek Nederland,  
Universiteit Utrecht, Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der  
Zee (NIOZ)

**Financiering** Waddenfonds, Rijkswaterstaat (I&M), provincies Noord-Holland en Friesland





## Programma 16 april 2015

09.45	Ambities van een rijke Waddenzee Heide	Tjisse van der
10.15	Dynamiek en verspreiding van mosselbanken, abiotiek	Piet Hoekstra
10.45	Dynamiek en verspreiding van mosselbanken, biotiek Meer	Jaap van der
11.15	Herstel van mosselbanken Koppel	Johan van der
13.30	Kiezen in een rijke Waddenzee	Han Olf
14.15	Wat kies jij voor de Waddenzee (1) Christianen	Marjolijn
14.40	Presentatie handboek 'Een zee van mosselen'	Norbert Dankers
14.55	Wat kies jij voor de Waddenzee (2) Christianen	Marjolijn